

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
(ύλη Β' Λυκείου)
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Ξενοφώντος *Άπομνημονεύματα*, 1.3.1–1.3.4

Μετά την αναφορά στη δίκη του Σωκράτη και τις παρανοήσεις της φιλοσοφίας του, που οδήγησαν στην καταδίκη του, ο Ξενοφώντας περνά στην εξέταση συγκεκριμένων πτυχών της διδασκαλίας και της δράσης του.

Ὡς δὲ δὴ καὶ ὠφελεῖν ἐδόκει μοι **τοὺς συνόντας** τὰ μὲν ἔργῳ δεικνύων ἑαυτὸν οἷος ἦν, τὰ δὲ καὶ *διαλεγόμενος*, τούτων δὴ γράψω ὅποσα ἂν *διαμνημονεύσω*. τὰ μὲν τοίνυν πρὸς τοὺς θεοὺς φανερός ἦν καὶ ποιῶν καὶ **λέγων** ἥπερ ἢ Πυθία ἀποκρίνεται τοῖς *ἐρωτῶσι* πῶς δεῖ **ποιεῖν** ἢ περὶ θυσίας ἢ περὶ προγόνων θεραπείας ἢ περὶ ἄλλου τινὸς **τῶν τοιούτων**. ἢ τε γὰρ Πυθία νόμῳ πόλεως ἀναιρεῖ **ποιοῦντας** εὐσεβῶς ἂν ποιεῖν, Σωκράτης τε οὕτω καὶ αὐτὸς ἐποίει καὶ τοῖς ἄλλοις παρήνει, τοὺς δὲ ἄλλως πως ποιοῦντας περιέργους καὶ ματαίους ἐνόμιζεν εἶναι. [1.3.2] καὶ ἠύχετο δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς ἀπλῶς τάγαθὰ δίδοναι, ὡς τοὺς θεοὺς κάλλιστα **εἰδότας** ὅποια ἀγαθὰ ἐστί· τοὺς δ' εὐχομένους χρυσίον ἢ ἀργύριον ἢ τυραννίδα ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων οὐδὲν διάφορον ἐνόμιζεν εὐχεσθαι ἢ εἰ κυβείαν ἢ μάχην ἢ ἄλλο τι εὐχόιντο τῶν φανερῶς ἀδήλων ὅπως *ἀποβήσοιτο*. [1.3.3] θυσίας δὲ θύων μικρὰς ἀπὸ μικρῶν οὐδὲν *ἠγεῖτο* μειοῦσθαι τῶν ἀπὸ πολλῶν καὶ μεγάλων πολλὰ καὶ **μεγάλα** θυόντων. οὔτε γὰρ τοῖς θεοῖς ἔφη καλῶς *ἔχειν*, εἰ ταῖς μεγάλαις θυσίαις μᾶλλον ἢ ταῖς μικραῖς ἔχαιρον· πολλάκις γὰρ ἂν αὐτοῖς τὰ παρὰ τῶν πονηρῶν **μᾶλλον** ἢ τὰ παρὰ τῶν χρηστῶν εἶναι κεχαρισμένα· οὐτ' ἂν τοῖς ἀνθρώποις ἄξιον εἶναι ζῆν, εἰ τὰ παρὰ τῶν πονηρῶν μᾶλλον ἦν κεχαρισμένα τοῖς θεοῖς ἢ τὰ παρὰ τῶν χρηστῶν· *ἀλλ' ἐνόμιζε τοὺς θεοὺς* ταῖς παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων τιμαῖς μάλιστα **χαίρειν**.

ἀναιρῶ: ἀποκρίνομαι, χρησιμοδοτῶ

περίεργος: αὐτὸς που ασχολεῖται με τις υποθέσεις των άλλων, κουτσομπόλης

κυβεία: παίξιμο των κύβων, επιτυχία στα ζάρια

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφράσετε το απόσπασμα «Ὡς δὲ δὴ καὶ ὠφελεῖν... ὅποια ἀγαθὰ ἐστί».

(30 μονάδες)

2. Ποια ἦταν ἡ στάση του Σωκράτη ἀπέναντι στους θεοὺς, σύμφωνα με το παραπάνω απόσπασμα; Πῶς τὴν αιτιολογούσε;

(20 μονάδες)

3. α) Να αναγνωρίσετε τον συντακτικὸ ρόλο των παρακάτω ὀρων του κειμένου: τοὺς συνόντας, λέγων, ποιεῖν, τῶν τοιούτων, ποιοῦντας, εἰδότας, μεγάλα, μᾶλλον, τοὺς θεοὺς, χαίρειν.

(20 μονάδες)

3. β) «...εἰ τὰ παρὰ τῶν πονηρῶν μᾶλλον ἦν κεχαρισμένα τοῖς θεοῖς ἢ τὰ παρὰ τῶν χρηστῶν·»: να συμπτύξετε τη δευτερεύουσα πρόταση σε ισοδύναμη μετοχή.

(4 μονάδες)

4. α) Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις (οι ρηματικοί τύποι να παραμείνουν στη φωνή που βρίσκονται):

(16 μονάδες)

διαλεγόμενος: το β' ενικό της οριστικής στον παρατατικό

διαμνημονεύσω: το απαρέμφατο στον ίδιο χρόνο

λέγων: το β' ενικό της ευκτικής στον μέλλοντα

ἔρωτῶσι: τον ίδιο τύπο στον παρακείμενο

ἀποβήσοιτο: το β' πληθυντικό της υποτακτικής στον ενεστώτα

ἡγεῖτο: το β' ενικό της προστακτικής στον ενεστώτα

ἔχειν: το γ' πληθυντικό της οριστικής στον μέλλοντα

ἐνόμιζε: το β' ενικό της προστακτικής στον αόριστο

4. β) Να μεταφέρετε τους κλιτούς τύπους του παρακάτω χωρίου στον άλλο αριθμό: «οὔτε γὰρ τοῖς θεοῖς ἔφη καλῶς ἔχειν, εἰ ταῖς μεγάλαις θυσίαις μᾶλλον ἢ ταῖς μικραῖς ἔχαιρον· πολλάκις γὰρ ἂν αὐτοῖς τὰ παρὰ τῶν πονηρῶν μᾶλλον ἢ τὰ παρὰ τῶν χρηστῶν εἶναι κεχαρισμένα·».

(10 μονάδες)